

(๑) คำร้องที่ ๒๖๒/๒๕๕๕ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีบุตรชายเสียชีวิตในระหว่างการเข้ารับการรักษาพยาบาลที่ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายจิตตารมณ์ จังหวัดสงขลา

ผู้ร้องเรียนว่า บุตรชายของผู้ร้อง อายุ ๑๙ ปี ได้เข้ารับการรักษาพยาบาลที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายจิตตารมณ์ ตำบลท่าหมอไทร อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา หลังจากเข้ารับการรักษาได้ ๑๐ วัน เจ้าหน้าที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายจิตตารมณ์ได้โทรศัพท์แจ้งผู้ร้องว่าบุตรชายของผู้ร้องเสียชีวิตเนื่องจากเสพยาเสพติดเกินขนาด เมื่อผู้ร้องและญาติไปรับศพบุตรชายของผู้ร้องพบว่ามึนเมาตามร่างกายเหมือนถูกทำร้ายร่างกายและสถานีตำรวจภูธรจะนะได้ส่งศพบุตรชายของผู้ร้อง ไปที่โรงพยาบาลสงขลา นครินทร์ เพื่อชันสูตรศพหาสาเหตุการตายและนำไปประกอบการดำเนินคดี เมื่อระยะเวลาผ่านไปสี่เดือนผู้ร้องได้ติดต่อโรงพยาบาลสงขลา นครินทร์เพื่อขอทราบผลการตรวจชันสูตรพลิกศพได้รับแจ้งว่ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ รวมทั้งสถานีตำรวจภูธรจะนะก็ไม่แจ้งผลความคืบหน้าทางคดีให้ทราบแต่อย่างใด ผู้ร้องมีความสงสัยเกี่ยวกับการเสียชีวิตในกรณีดังกล่าว จึงร้องเรียนขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบข้อเท็จจริง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเรียน นั้น บุตรชายของผู้ร้องถูกเจ้าหน้าที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายจิตตารมณ์ทำร้ายร่างกายระหว่างการเข้ารับการรักษา สถานีตำรวจภูธรจะนะซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้ว นอกจากนี้ ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ามีการทำร้ายร่างกายบุตรชายของผู้ร้อง ในระหว่างเข้ารับการรักษาที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายจิตตารมณ์ก็เข้าสู่งานดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมแล้ว จึงเห็นควรยุติการตรวจสอบในประเด็นนี้ไว้ก่อน สำหรับกรณีวิธีการบำบัดหรือฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายจิตตารมณ์ในประเด็นการใส่กุญแจมือล่ามไว้กับเสาอาคาร การฝึกระเบียบวินัยเวลากลางคืน และการปล่อยให้ผู้บำบัดทำร้ายตนเอง นั้น เห็นว่ามีการกระทำและการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี

ดังนั้น จึงมีมติให้เสนอมาตรการการแก้ไขปัญหาต่อจังหวัดสงขลา อำเภอจะนะ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา และให้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อคณะรัฐมนตรี ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหา

๑. จังหวัดสงขลา และอำเภอจะนะ ในฐานะผู้กำกับดูแลศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายจิตตารมณ์

๑.๑ สมควรพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงและกำหนดมาตรการ เพื่อหาแนวทางป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวอีก และต้องขอความร่วมมือกับชุมชนและประชาชนในพื้นที่ประกอบด้วย

๑.๒ จัดทำข้อควรปฏิบัติหรือสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะการละเมิดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประมวลกฎหมายอาญา และอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานฯ รวมทั้งการใช้เครื่องพันธนาการ (กุญแจมือ) ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากผิดกฎหมายตาม พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๓๙

๑.๓ จัดให้มีแพทย์เฉพาะทางด้าน การบำบัดยาเสพติดเข้าไปดูแลในการบำบัดผู้ติดยาเสพติดนอกเหนือจากการมีแพทย์เข้าไปตรวจสอบสุขภาพของผู้รับการบำบัดเป็นประจำทุกเดือน

๑.๔ การรับบุคคลเข้ามาบำบัดที่ศูนย์ฯ ในกรณีที่ เป็นเด็ก เยาวชน หรือบุคคลที่อาจจะต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองมากกว่าผู้ใหญ่ ควรมีการคัดแยกระดับอายุเบื้องต้นและให้ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกลไกการคุ้มครองเด็ก เข้ามาคุ้มครองดูแลให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖

๑.๕ กำหนดมาตรการหรือกลไกในการบำบัดยาเสพติดโดยคำนึงถึงผู้ติดยาเสพติดที่
อาจจะเป็เด็กผู้หญิงให้ได้รับการปฏิบัติให้เท่าเทียมกับเด็กผู้ชายตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
และ พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕

๑.๖ ศูนย์ฟื้นฟูฯ ควรเพิ่มมาตรฐานด้านการบำบัดโดยอาจจะส่งเสริมให้มีการใช้
ยาบำบัดผู้ติดยาเสพติดที่เข้ามารับการบำบัดที่ศูนย์ฯ

๒. ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน
และการพัฒนาศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายจิตตารมณ์อย่างบูรณาการ เช่น กิจกรรมของศูนย์ฯ เกี่ยวกับการ
ฝึกร่างกาย จิตใจ และการฝึกอาชีพ โดยใช้เจ้าหน้าที่อาสาสมัคร อาจยังไม่เพียงพอ ควรให้หน่วยงานที่
เกี่ยวข้องที่สามารถอำนวยความสะดวกหรือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง
ยุติธรรม และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้าไปส่งเสริมให้ชุมชน และอาสาสมัครมี
ความรู้และทักษะเพิ่มขึ้นในลักษณะที่ไม่ครอบงำความคิดของชุมชนและชาวบ้านก็จะทำให้การพัฒนาศูนย์เป็น
ระบบ มีมาตรฐานและความก้าวหน้า

๓. ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดสงขลา และอำเภอจะนะ และ
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา สมควรให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ครอบครัว
ของผู้เสียชีวิตทางด้านจิตใจ และประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องเงินช่วยเหลือตาม พ.ร.บ.ค่าตอบแทน
ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี

๑. คณะรัฐมนตรี โดยกระทรวงยุติธรรม ควรจัดสรรงบประมาณในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยา
เสพติดเพิ่มขึ้น เนื่องจากงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้กับกรมคุมประพฤติเพื่อใช้บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
ทั่วประเทศ จำนวน ๑๕,๐๐๐ คนต่อปี เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ติดยาเสพติดเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ซึ่งมีจำนวนประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน ก็เป็นงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาเสพติดทั้ง
ประเทศแล้ว

๒. คณะรัฐมนตรี โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศูนย์บำบัดยาเสพติดโดยการมีส่วน
ร่วมของชุมชนในภาพรวมทั้งประเทศ หน่วยราชการไม่ควรเข้าไปกำกับ แต่ควรเข้าไปส่งเสริมในลักษณะให้
สามารถดำเนินงานได้แล้วจัดทำเป็นต้นแบบไว้เป็นตัวอย่างให้กับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ
หมู่บ้านอื่น ๆ ที่จะนำไปใช้ เนื่องจากอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่สามารถเข้าไปจัดตั้งศูนย์ฯ ได้ทุกตำบล
หรือหมู่บ้าน หากเห็นว่าชุมชนมีการร่วมมือกันแต่ขาดความรู้ทางวิชาการ ก็ควรแนะนำส่งเสริมให้ความรู้เพื่อ
นำไปต่อยอดจากสิ่งที่ชุมชนได้ทำไว้แล้วก็จะทำให้ประหยัดงบประมาณและได้รับความร่วมมือจากชุมชน

ทั้งนี้ ขอทราบผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น ภายใน ๙๐ วัน
และผลการดำเนินการในภาพรวม ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้